T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019 / 844
KARAR NO : 2019 / 830
KARAR TR : 23.12.2019

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

-

Davacı : G. K.
Vekili : Av. Y.S.
Davalılar : 1- Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı
Vekili : Av. D. Ç.
Davalı : 2- C. Ş. (yalnızca adli yargı yerinde)
Vekili : Av. R.K.

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde; müvekkilinin, 16/01/2011 tarihinde 27 … 0471 plakalı araç ile şehir içi halk otobüsünün kusuruyla meydana gelen yaralamalı ve maddi hasarlı kazada ağır yaralandığını, Gaziantep Adli Tıp Şube Müdürlüğünden alınan maluliyet raporuna göre %3,3 oranında kalıcı sakatlığının mevcut olduğunu, ayrıca 24/10/2014 tarihli kusur raporuna göre de sürücü davalı C. Ş.'ın % 100 oranında asli ve kusurlu olduğunu, davacı tarafça Araban Asliye Hukuk Mahkemesinde E:2014/125 sayılı dosyasında sigorta şirketine karşı maluliyet nedeniyle tazminat davası açıldığını, müvekkilinin kazadan sonra uzun süre yatalak tedavi görmüş olduğunu ifade ederek; 40.000 TL manevi tazminatın davalılardan tahsili istemiyle Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı ile Cuma Şahan'a karşı 16.6.2016 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

Gaziantep 3. Asliye Hukuk Mahkemesi: 27.4.2017 gün ve E:2016/245, K:2017/188 sayı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek; davanın kısmen kabul kısmen reddi ile; davalı Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanlığı açısından davanın reddine, 8.500 TL manevi tazminatın kaza tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı Cuma Şahan'dan alınarak davacıya ödenmesine, fazlaya dair talebin reddine karar vermiş; karara karşı istinaf yoluna başvurulmuştur.

GAZİANTEP BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 17. HUKUK DAİRESİ: 27.11.2017 gün ve E:2017/1126, K:2017/1390 sayı ile, "(…) HMK'nun 355. Maddesi kapsamında istinaf itirazları ve kamu düzenine ilişkin hususlarla sınırlı olarak yapılan inceleme sonunda;

Dosyada mevcut bilirkişi raporundaki kusur oranı, davacının zararının (yaralanmasının) ağırlığı, tarafların sosyal ve ekonomik durumu ile somut olayın özelliği göz önünde bulundurulduğunda ilk derece mahkemesince davada T.B.K.'nun 56. maddesi kapsamında hükmedilen manevi tazminat miktarının hakkaniyete uygun olduğu anlaşılmakla davacı vekilinin bu yönden yapmış olduğu istinaf başvurusunun reddine;

Davalı Belediye açısından açılan dava denetim görevinin ihmaline yani hizmet kusuruna dayandırıldığından davanın tam yargı davası olarak idare mahkemesinde açılması gerektiği gözetilmeden davalı belediyeye karşı açılan davanın husumet nedeniyle reddedilmesi usul ve yasaya aykırı görüldüğünden, davacı vekilinin davalı belediye bakımından kurulan hükme yönelik istinaf başvurusunun kabulü ile HMK'nun 353/1.b-2 maddesi uyarınca esas hakkında karar verilmek üzere kararın kaldırılmasına karar vermek gerekmiştir.

1-Davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nun 353/1.b-2 maddesi uyarınca KABULÜ ile Gaziantep 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 27/04/2017 tarih 2016/245 esas 2017/188 karar sayılı kararının, esas hakkında yeniden karar verilmek üzere KALDIRILMASINA,

A-) Davalı Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'ne karşı açılan davanın, yargı yolu bakımından dava şartı gerçekleşmediğinden HMK'nun 114/1-b ve 115/2-(l.cümle) maddeleri uyarınca REDDİNE,

(…)

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda HMK'nun 362/1-a maddesi uyarınca miktar itibariyle KESİN olarak…" karar vermiştir.

Davacı vekili bu kez, aynı istemle yalnızca Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'ne karşıidari yargı yerinde dava açmıştır.

GAZİANTEP 3. İDARE MAHKEMESİ: 7.11.2019 gün ve E:2019/417 sayı ile, "(.2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiş; aynı Kanunun 7.maddesinde, Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkilerine; 8.maddesinde Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının; 9.maddesinde Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının; 10.maddesinde belediye trafik birimlerinin; 12. maddesinde il ve ilçe trafik komisyonlarının görev ve yetkilerine yer verilmiş; aynı Kanunun 13.maddesinde, karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşların, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik "Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlıklı 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir'" hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı tarafından, yolcu olarak bulunduğu 27 … 0471 plakalı halk otobüsünün, İsmet Paşa Mahallesi, Eski Belediye Caddesi üzerinde seyir halinde iken karıştığı yaralamalı/maddi hasarlı trafik kazası olayında, davalı idarenin denetim ve gözetim yetkisi kapsamında hizmet kusuru bulduğu, kaza neticesi maluliyetine neden olunduğundan bahisle oluşan zararına karşılık 40.000,00.TL manevi tazminatın kaza tarihinden işletilecek temerrüt faizi ile birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır..

2918 sayılı kanunun 110.maddesi hükmünün iptali istemiyle idare mahkemesince yapılan başvuruyu, mahkemesinin yetkisizliği nedeniyle reddeden, Anayasa Mahkemesinin 8/12/2011 tarih ve E:2011/124, K:2011/160 sayılı kararında yer verilen; "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinin birinci fıkrasında, bu Kanun'dan doğan sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceği öngörülmektedir. İtiraz başvurusunda bulunan mahkeme ise idare mahkemesi olup davaya bakmakta görevli ve yetkili mahkeme değildir." yolundaki gerekçe dikkate alındığında, anılan yasada yer alan görev kuralının idarelerin hizmet kusurundan kaynaklanan davaları da kapsadığının kabulü zorunlu kılmaktadır.

Bu durumda; 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinde yapılan söz konusu değişiklik sonrası, Karayolları Trafik Kanunu'na dayalı olarak Kanun değişikliğinin yürürlüğe girdiği 19.01.2011 tarihi sonrasında trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargı mercilerinin görevli bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle; Gaziantep 3.Asliye Hukuk Mahkemesinin 27.04.2017 tarih ve E:2016/245,K:2017/188 sayılı kararını kaldırarak yeniden karar veren Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 17.Hukuk Dairesi'nin 27.11.2017 tarih ve E:2017/l 126,K:2017/1390 sayılı kararı ile; yargı yolu bakımından dava şartı gerçekleşmediğinden bahisle kesin olarak davanın davalı idare yönünden usulden reddi sonrası anılan kararın 29.10.2019 tarihinde davacıya tebliği üzerine Mahkememizde bu davanın açıldığı anlaşıldığından, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına, işin incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilmesine değin ertelenmesine, Mahkememize ait dava dosyası ile Gaziantep 3.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E:2016/245,K:2017/188 sayılı dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine…" karar vermiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 23.12.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı yönünden görev uyuşmazlığı doğduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın davalı idarece giderilmesi istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri

bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu; aynı Kanunun 13.maddesinde, karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşların, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı tarafından, yolcu olarak bulunduğu 27 … 0471 plakalı halk otobüsünün, İsmet Paşa Mahallesi, Eski Belediye Caddesi üzerinde seyir halinde iken karıştığı yaralanmalı/maddi hasarlı trafik kazası olayında, davalı idarenin denetim ve gözetim yetkisi kapsamında hizmet kusuru bulduğu, kaza neticesi maluliyetine neden olunduğundan bahisle oluşan zararına karşılık 40.000,00.TL manevi tazminatın kaza tarihinden işletilecek temerrüt faizi ile birlikte tazmini istemiyle dava açıldığı anlaşılmaktadır.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Gaziantep 3.İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 17. Hukuk Dairesinin, 27.11.2017 gün ve E:2017/1126, K:2017/1390 sayılı kararının "A-) Davalı Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'ne karşı açılan davanın, yargı yolu bakımından dava şartı gerçekleşmediğinden HMK'nun 114/1-b ve 115/2-(1.cümle) maddeleri uyarınca REDDİNE," ilişkin kısmının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Gaziantep 3.İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 17. Hukuk Dairesinin,

27.11.2017 gün ve E:2017/1126, K:2017/1390 sayılı kararının "A-) Davalı Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'ne karşı açılan davanın, yargı yolu bakımından dava şartı gerçekleşmediğinden HMK'nun 114/1-b ve 115/2-(l.cümle) maddeleri uyarınca REDDİNE," İLİŞKİN KISMININ KALDIRILMASINA, 23.12.2019 gününde Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum.23.12.2019

ÜYE
Ahmet ARSLAN